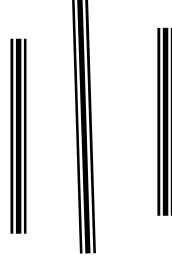

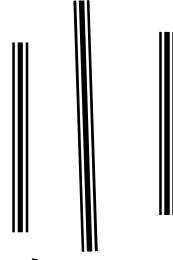
पोखराका कसाई जातिको विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभाव

एक समाजशास्त्रीय अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालयको मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय
अन्तर्गत स्नाकोत्तर तह दोस्रो वर्षको समाजशास्त्र विषयको आठौं
(५०८)पत्रको आंशिक आवश्यकता पुरागर्न तयार पारिएको

शोधपत्र

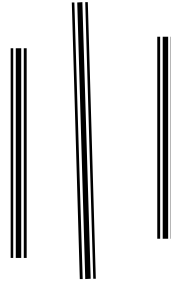

शोधछात्र

दीपकराज काफ्ले

रोलन. ४२७/०५९

त्रि.वि.वि. दर्ता न.: ६६०२-९४

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभाग

पृथ्वीनारायण क्याम्पस, पोखरा

२०६५

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्व विद्यालय पृथ्वीनारायण क्याम्पस, समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभागका विद्यार्थी दीपक काफ्लेले मेरो प्रत्यक्ष निर्देशन र सुपरीवेक्षणमा 'पोखराका कसाई जातिको विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभाव' विषयमा यो शोधपत्र तयार गरेका हुन । स्नातकोत्तर तहको आंशिक आवश्यकता परिपूर्तिकालागि गरिएको यो शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनकोलागि सिफारिस गरेको छु ।

.....

(रामचन्द्र बराल)

शोध निर्देशक

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्व विद्यालय पृथ्वीनारायण क्याम्पस, मानविकी तथा समाजिक शास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र-तर्फका विद्यार्थी दीपक काफ्लेले प्रस्तुत गर्नु भएको 'पोखराका कसाई जातिको विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभाव' विषयक शोधपत्र समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर उपाधिकोलागि उचित ठहरिएकोले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

सदस्यहरु

.....

(डा. दिल बहादुर क्षेत्री)

बाह्य निरीक्षक

.....

(डा. विश्वकल्याण पराजुली)

विभागीय प्रमुख

.....

(रामचन्द्र बराल)

शोध निर्देशक

भाषा सम्पादनको सिफारिश-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय पृथ्वीनारायण बहुमुखी क्याम्पस, पोखराका समाजशास्त्र /मानवशास्त्र विभागका छात्र श्री दीपकराज काफ्लेले मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्ष आठौं पत्रको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि अध्ययन गर्नुभएको 'पोखराका कसाई जातिको विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभाव' शिर्षकको शोधपत्रको भाषा सम्पादन मबाट भएको व्यहोरा सिफारिश साथ अनुरोध छ ।

.....

चूडामणि खनाल

पृथ्वीनारायण बहुमुखी क्याम्पस,

पोखरा

कृतज्ञता ज्ञापन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकि तथा सामाजिक शास्त्र संकाय अन्तर्गत स्नाकोत्तर तह दोस्रो वर्षको समाजशास्त्र विषय लिई पृथ्वीनारायण क्याम्पस पोखरामा अध्ययन गर्ने क्रममा आशंक आवश्यकता पुरा गर्नेकोलागि पोखरा नगरभित्र बसोबास गर्ने कसाईहरुको विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभावबारे समाजशास्त्रीय विश्लेषणका क्रममा यो शोधपत्र तयार भएको छ । मुलत यो अनुसन्धान त्रिभुवन विश्वविद्यालयको स्नातकोत्तर तहको आठौं (५०८) पत्र पुरा गर्नको लागि गरिएको छ ।

यस अध्ययनको क्रममा पोखरा उपमहानगरपालिकामा बसोबास गर्ने कसाई जातिहरुको विवाह पद्धति बारे विश्लेषण गर्ने उद्देश्यले 'पोखराका कसाई जातिको विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभाव' विषयमा केन्द्रित भएर अध्ययन गरेको हुँ । मैले अध्ययनलाई उपयोगी र सान्दर्भिक बनाउन कोशिश गरेको छु । अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा सुभाष, सल्लाह, एवं ज्ञान प्रदान गरी सहयोग पुऱ्याउनुहुने आदरणीय शोध निर्देशक श्री रामचन्द्र बरालप्रति आभार प्रकट गर्दछु । साथै पृथ्वीनारायण क्याम्पस पोखराका समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभागका विभागीय प्रमुख डा. विश्व कल्याण पराजुली तथा बाह्य परिक्षक डा. दिलबहादुर क्षेत्रीप्रति पनि आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै तथ्याङ्क लिने क्रममा सहयोग प्रदान गर्नुहुने पोखरा उपमहा-नगरपालिकाका कसाई जातिका उत्तरदाताहरु तथा नेपाल खड्गी(साई) सेवा समिति पोखरा इकाईलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा स्रोत खुलेका नखुलेका तमाम अनुसन्धाकर्ताहरु प्रति आभार प्रकट गर्दछु । यसका साथै कम्प्युटर सेटिङ तथा डिजाइन र पत्रलाई बेन्डिङ गरेर सहयोग गर्नुहुने नमस्ते कम्प्युटर दमौलीलाई पनि धेरै धेरै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

मिति २०६५/१२/३१

दीपकराज काफ्ले

रोल्ल. ४२७/०५९

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभाग

पृथ्वीनारायण क्याम्पस, पोखरा

विषय सूचि

<u>शीर्षक</u>	<u>पेज न.</u>
सिफारिस पत्र	
स्वीकृत पत्र	
भाषा सम्पादनको सिफारिश-पत्र	
कृतज्ञता ज्ञापन	
अध्याय १: परिचय	१
१.१. पृष्ठभूमि	१
१.२. समस्याको कथन	४
१.३. अध्ययनको उद्देश्य	५
१.४. अध्ययनको महत्व र औचित्य	६
१.५. अध्ययनको सीमाङ्कन	७
१.६. शोधपत्रको संरचना	७
अध्याय २: तथ्याङ्कको विश्लेषण	१०
२.१. वडा अनुसार जनसंख्या वितरण	११
२.२. उमेर अनुसार जनसंख्या वितरण	१३
२.३. वैवाहिक स्थितिको आधारमा जनसंख्या वितरण	१४
२.४. पेशा अनुसार जनसंख्या वितरण	१५
२.५. वैवाहिक जानकारीको आधारमा जनसंख्या वितरण	१७
अध्याय ३: कसाई जातिको परिचय	१९
३.१. नेवार जातिको परिचय	१९
३.२. कसाई जातिको उत्पत्ति र परिचय	२१
३.३. पोखराका कसाईहरूको संगठन	२४
३.४. नेवारी जातिय संगठन भित्र कसाई जातिको स्थिति:	२५
३.५. आदिकालमा कसाई जातिको समाजिक अवस्था:	२७
३.६. कसाई जातिको नातेदारी व्यवस्था	२८
३.७. कसाई जातिको घरबास:	२८
३.८. कसाई जातिको खानपान:	२९
३.९. कसाई जातिको भेषभुषा	३०
३.१०. कसाई जातिको गरगहना	३१
३.११. कसाई जातिको भाँडावर्तन	३१

३.१२ कसाई जातिको धार्मिक अवस्था	३२
३.१३.कसाई जातिको देवी देवता:	३३
अध्याय ४: पूर्व साहित्य समीक्षा	३४
४.१ परिचय	३४
४.२ सामाजिक संस्था र विवाह	३६
४.३ शहरीकरण र अन्तरजातिय विवाह	३८
अध्याय ५: अध्ययन विधि	४१
५.१ अवधारणागत खाका	४१
५.२ अध्ययन क्षेत्र छनौटको औचित्य	४२
५.३. अध्ययन विधि	४२
५.४ अध्ययनको समग्रता	४२
५.५ नमूना छनौट	४३
५.६. तथ्याङ्कका प्रकार र श्रोतहरु	४३
५.७. सैद्धान्तिक अवधारणा	४५
५.७.१. सांस्कृतिक पर्यायवरणीय अवधारणा	४५
५.७.२. प्रकार्यात्मक अवधारणा	४७
अध्याय ६ : कसाई विवाह पद्धतिमा शहरीकरणको प्रभाव	४९
६.१ विवाह	४९
६.२ नेवारी विवाह	५१
६.३. गुफा राख्ने प्रचलनमा	५३
६.४.१ कसाई विवाह सम्बन्धमा	५६
६.४.२. कसाई विवाह विधि	५९
६.४.३. सम्बन्ध विच्छेदका सम्बन्धमा	६४
६.४.४. विधवा विवाह र पुनर्विवाह सम्बन्धमा	६५
६.५. शहरीकरणले ल्याएका परिवर्तनहरु	६७
अध्याय: ७ : सारांश र निष्कर्ष	७२
७.१ सारांश	७२
७.२ निष्कर्ष	७५
परिशिष्ट अंश	
सन्दर्भ सामाग्रीहरु	
अन्तरक्रिया अनुसूचि	
कसाई संस्कृतिहरु भल्काउने फोटोहरु	

तालिका र चित्र सूचीहरु

तालिका सूचीहरु

शीर्षक	पेज न.
तालिका नं. १: वडा र लिङ्ग अनुसार जनसंख्या वितरण	१२
तालिका नं. २: उमेर अनुसार जनसंख्या वितरण:	१३
तालिका नं. ३: वैवाहिक स्थितीको आधारमा जनसंख्या वितरण	१५
तालिका नं. ४: पेशा अनुसार जनसंख्या वितरण	१६
तालिका नं. ५ वैवाहिक जानकारीको स्रोतको आधारमा जनसंख्या वितरण	१७
तालिका नं. ६ कसाईहरुको नातेदारी शब्दावली	२८

चित्र सूचीहरु

शीर्षक	पेज न.
चित्र नं १: वडा र लिङ्ग अनुसार जनसंख्या वितरण	१२
चित्र नं २: उमेर अनुसार जनसंख्या वितरण	१४
चित्र नं ३: पेशा अनुसार जनसंख्या वितरण	१६
चित्र नं ४: वैवाहिक जानकारीको स्रोतको आधामा जनसंख्या वितरण	१८
चित्र नं ५: नेवारी जातिय स्तरीकरणमा कसाईको स्थान	२६
चित्र नं ६: कसाई विवाह परिवर्तनको ढाँचा	४१